

## LIGA KRITICKÉHO MYSLENIA – STRUČNÉ OSNOVY ZŠ

| OBLASŤ                            | OKRUHY                  | ZŠ 6.-7.                            | ZŠ 8.-9.                            | ZŠ 6.-7.                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                 | ZŠ 8.-9.                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------|-------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                   |                         |                                     |                                     | VEDOMOSŤ                                                                                                                                                                                      | ZRUČNOSŤ                                                                                                                                                                                                                                                                        | VEDOMOSŤ                                                                                                                                                                                                                                          | ZRUČNOSŤ                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Argumentácia                      | Výroková logika         | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            | <ul style="list-style-type: none"> <li>postup tvorby argumentu: brainstorming, výber najsilnejšieho nápadu, prevedenie do argumentu</li> <li>vlastnosti argumentu: monotematickosť</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>vymyslieť rôzne výhody a nevýhody tézy</li> <li>výbrať najpresvedčivejšie z nich</li> <li>napišať krátku (100-200 slov) obhajobu vlastného názoru</li> </ul>                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>časti argumentu: tvrdenie, vysvetlenie, dôkaz</li> <li>vlastnosti argumentu: monotematickosť</li> </ul>                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>identifikovať jednotlivé časti argumentu</li> <li>usporiadať časti argumentu</li> <li>napišať krátky argument (100-200 slov), ktorý je súvislý a monotematický</li> </ul>                                                                |
|                                   | Časti argumentu         | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Tvorba argumentu        | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Porovnávanie arg.       | <input type="checkbox"/>            | <input type="checkbox"/>            |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Argumentačné chyby      | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Vyhľadávanie informácií           | Využívanie vyhľadávačov | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <ul style="list-style-type: none"> <li>pojem "kľúčové slovo"</li> <li>čo je AI prehľad vo vyhľadávači</li> </ul>                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>identifikovať kľúčové slová a zadať ich do vyhľadávača</li> <li>rozpoznať vhodný text na vyhľadanie danej informácie</li> <li>poznať rozdiel medzi výsledkami vyhľadávača a AI prehľadu</li> <li>rozpoznať sponzorovaný obsah</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>pojem "kľúčové slovo"</li> <li>čo je AI prehľad vo vyhľadávači</li> </ul>                                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>identifikovať kľúčové slová a zadať ich do vyhľadávača</li> <li>rozpoznať vhodný text na vyhľadanie danej informácie</li> <li>poznať rozdiel medzi výsledkami vyhľadávača a AI prehľadu</li> <li>rozpoznať sponzorovaný obsah</li> </ul> |
|                                   | Vyhľadanie zdrojov      | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Dohľadanie kontextu     | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Overovanie faktov                 | Pojmový aparát          | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> | <ul style="list-style-type: none"> <li>znaky nedôveryhodnej informácie</li> <li>rozdiel medzi názormi a faktami</li> </ul>                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozpoznať nerpavdivú či zavádzajúcu informáciu</li> <li>rozišitiť názory od faktov</li> <li>vyhodnotiť pravdivosť jednoduchých faktických tvrdení</li> </ul>                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>základné pojmy: dezinformácia, misinformácia, hoax, clickbait, deepfake</li> <li>rozdiel medzi názormi a faktami</li> </ul>                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozišitiť dezinformáciu od misinformácie</li> <li>rozišitiť názory od faktov</li> <li>vyhodnotiť pravdivosť jednoduchých faktických tvrdení</li> </ul>                                                                                   |
|                                   | Názory a fakty          | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Fact-checking           | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Dôveryhodné a nedôveryhodné médiá | Formálne znaky média    | <input type="checkbox"/>            | <input type="checkbox"/>            | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozišitiť medzi serióznym a bulvárnym médiom</li> <li>fenomén clickbait a apelu na emócie</li> </ul>                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>zhodnotiť korešpondenciu nadpisu k obsahu článku</li> <li>vytvoriť vhodný nadpis pre článok</li> <li>identifikovať bulvárne mediálne výstupy</li> </ul>                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozišitiť medzi serióznym a bulvárnym médiom</li> <li>fenomén clickbait a apelu na emócie</li> </ul>                                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>zhodnotiť korešpondenciu nadpisu k obsahu článku</li> <li>vytvoriť vhodný nadpis pre článok</li> <li>identifikovať bulvárne mediálne výstupy</li> </ul>                                                                                  |
|                                   | Formálne znaky článku   | <input type="checkbox"/>            | <input type="checkbox"/>            |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Typy médií              | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Nadpisy                 | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Audiovizuálne výstupy             | Obrázky                 | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <ul style="list-style-type: none"> <li>spôsoby manipulácie s audiovizuálnymi prvkami: fotomontáž, generovanie AI, deepfake</li> </ul>                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>odhalíť fotomontáž, obrázky vygenerované AI, deepfakes</li> <li>využívať IT nástroje na zisťovanie pôvodu obrázkov (Google Lens)</li> </ul>                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>spôsoby manipulácie s audiovizuálnymi prvkami: fotomontáž, generovanie AI, deepfakes</li> </ul>                                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>odhalíť fotomontáž, obrázky vygenerované AI, deepfakes</li> <li>využívať IT nástroje na zisťovanie pôvodu obrázkov (Google Lens, InVid WeVerify...)</li> </ul>                                                                           |
|                                   | Videa                   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Podcasty                | <input type="checkbox"/>            | <input type="checkbox"/>            |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Sociálne siete                    | Algoritmy               | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <ul style="list-style-type: none"> <li>základné chápanie algoritmov sociálnych sietí</li> </ul>                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>schopnosť zvedomiť si svoje návyky na soc. sieťach a zistiť, koľko času na nich trávi</li> </ul>                                                                                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>základné chápanie algoritmov sociálnych sietí</li> </ul>                                                                                                                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>schopnosť zvedomiť si svoje návyky na soc. sieťach a zistiť, koľko času na nich trávi</li> </ul>                                                                                                                                         |
| Umelá inteligencia                | Prompting               | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <ul style="list-style-type: none"> <li>znalosť LLM a fenoménu halucinácií</li> <li>parametre dobrého promptu</li> </ul>                                                                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>overiť výstupy z AI</li> </ul>                                                                                                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>znalosť LLM a fenoménu halucinácií</li> <li>parametre dobrého promptu</li> </ul>                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>overiť výstupy z AI</li> </ul>                                                                                                                                                                                                           |
|                                   | Overovanie výstupov AI  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Reklamný obsah                    | Identifikácia reklamy   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <ul style="list-style-type: none"> <li>funkcia reklamy v mediálnom prostredí</li> <li>časté reklamné triky</li> </ul>                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozišitiť platný obsah na sociálnych sieťach</li> <li>spozorovať skrytú reklamu</li> </ul>                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>pojmy: product placement, PR článok</li> <li>funkcia reklamy v mediálnom prostredí</li> <li>časté reklamné triky</li> </ul>                                                                                | <ul style="list-style-type: none"> <li>rozišitiť platný obsah na sociálnych sieťach</li> <li>spozorovať skrytú reklamu</li> </ul>                                                                                                                                               |
|                                   | Product placement       | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Konflikt záujmov        | <input type="checkbox"/>            | <input type="checkbox"/>            |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Vizualizácia dát                  | Typy grafov             | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <ul style="list-style-type: none"> <li>základné typy grafov: stĺpcový, čiarový, koláčový</li> <li>základné parametre grafu: osi X a Y, mierka, jednotka</li> </ul>                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>schopnosť pomenovať jednotlivé typy grafov</li> </ul>                                                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>typy grafov (stĺpcový, čiarový, koláčový, dvojosový, scatterplot, kumulatívny) a ich správne použitie</li> <li>základné manipulatívne taktiky: posun mierky na osi, porovnanie neporovnateľného</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>schopnosť pomenovať jednotlivé typy grafov</li> <li>odhalíť základné manipulačné taktiky</li> </ul>                                                                                                                                      |
|                                   | Určenie vhodného typu   | <input type="checkbox"/>            | <input type="checkbox"/>            |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Manipulatívne grafy     | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Interpretácia dát                 | Čítanie s porozumením   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <ul style="list-style-type: none"> <li>spôsob, akým grafy zobrazujú informácie o svete</li> </ul>                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>porozumieť prečítanému textu a na základe toho zodpovedať otázky</li> <li>vyčítať dáta z jednoduchých grafov</li> </ul>                                                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>základné chápanie, že korelácia neznamená kauzalitu</li> </ul>                                                                                                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>porozumieť prečítanému textu a na základe toho zodpovedať otázky</li> <li>vyčítať dáta z jednoduchých grafov</li> <li>odhalíť falošnú kauzalitu</li> </ul>                                                                               |
|                                   | Čítanie grafov          | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Čítanie tabuliek        | <input type="checkbox"/>            | <input type="checkbox"/>            |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Korelácia a kauzalita   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| IT bezpečnosť                     | Pojmový aparát          | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>pojmy: phishing, spam</li> </ul>                                                                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>identifikovať jednoduché podvody na internete</li> </ul>                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Odhalenie podvodov      | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Hybridné hrozby                   | Pojmový aparát          | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>pojmy: bot, troll</li> </ul>                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                   | Politické vplyvy        | <input type="checkbox"/>            | <input type="checkbox"/>            |                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |